

A photograph of a person with their back to the camera, holding a young child. The person is wearing a dark blue t-shirt and has their arms raised to support the child. The child is wearing a denim jacket and dark pants. They are standing in a field of green grass with yellow and red flowers. The background is a bright, slightly overcast sky.

Nieuwsbrief kenmerken succesvolle pleeggezinnen volgens pleegzorgwerkers

Kenmerken van succesvolle pleeggezinnen volgens pleegzorgwerkers

Deze nieuwsbrief bespreekt een recent onderzoek bij pleegzorgbegeleiders naar de kenmerken van succesvolle pleeggezinnen. Het is een samenvatting van het artikel: Van Holen, F., Geys, L., West, D., Gypen, L., & Vanderfaeillie, J. (2019). Characteristics of successful foster families according to Flemish foster care workers. *Children and Youth Services Review*, 107, 104519.

Aan 97 pleegzorgbegeleiders werd gevraagd aan te geven wat naar hun mening kenmerken zijn van succesvolle pleeggezinnen. Er werden 60 kenmerken genoemd, die vervolgens door pleegzorgbegeleiders werden gegroepeerd en gescoord naar belangrijkheid. Alle kenmerken werden gebundeld tot 8 groepen. Deze groepen zijn in volgorde van belangrijkheid:

De eerste groep bestaat uit negen stellingen die betrekking hebben op de bereidheid om **samen te werken** met alle betrokkenen en meer specifiek met zowel de ouders als de pleegzorgmedewerkers. Volgens pleegzorgbegeleiders moeten goede pleegouders het ouderschap kunnen delen met ouders, inzicht hebben in de problemen van ouders en ouders nieuwe kansen durven geven. Daarnaast zijn ze bereid mee te werken aan hereniging en kunnen ze omgaan met scheiding van het kind. Bovendien moeten ze respectvol zijn en in staat zijn om met alle betrokkenen samen te werken, openstaan voor steun van de dienst voor pleegzorg en belangrijke informatie doorgeven aan hun pleegzorgmedewerker.

In groep twee worden dertien **emotioneel-affectieve** kenmerken van pleegouders opgesomd. Volgens pleegzorgmedewerkers moeten succesvolle pleegouders eerlijk, transparant, empathisch, zelfreflectief, gevoelig reagerend, relativerend, ruimdenkend, flexibel, discreet, authentiek, tolerant, communicatief en positief zijn.

In de derde groep worden kenmerken geassocieerd met **stabiliteit** vernoemd. Zo wijzen pleegzorgmedewerkers op het belang van psychologische stabiliteit, veilige gehechtheid en zelfzorg. Bovendien wijzen ze op de noodzaak van een stabiele relatie met de partner en een warme familiecultuur.

Als vierde wordt een **kindgerichte motivatie** genoemd die ondersteund wordt door het hele gezin. Pleegouders mogen geen adoptiehouding hebben en moeten bekwaam zijn en bereid zijn om indien nodig extra ondersteuning te organiseren. Bovendien moet pleegzorg een weloverwogen keuze van het hele gezin zijn en mag er geen onderscheid worden gemaakt tussen het pleegkind en de eigen kinderen.

Als vijfde hechten pleegzorgbegeleiders belang aan **aanpassingsvermogen**. Pleegouders moeten hun verwachtingen kunnen bijstellen, hun mening kunnen geven en zich kwetsbaar kunnen opstellen.

Een zesde groep bestaat uit veertien **sociaal-cognitieve kenmerken**, hoewel ze niet allemaal even belangrijk worden geacht. In afnemende volgorde van belangrijkheid werden de volgende kenmerken genoemd: pleegouders moeten verantwoordelijk, zelfredzaam, volhardend, geduldig, probleemoplossend, alert, observerend en sociaal zijn. Ze moeten gevoel voor humor hebben, kritisch, intelligent, altruïstisch, kalm en bescheiden zijn.

Als zevende groep worden **sociale en materiële voorwaarden** voor pleegzorg vernoemd. Het gaat dan om de aanwezigheid van een ondersteunend netwerk en voldoende tijd, mobiliteit, ruimte en financiële middelen. Bovendien hebben succesvolle pleegouders opvoedings- en levenservaring nodig. Administratieve vaardigheden worden daarentegen als minder belangrijk beschouwd.

In de laatste groep wijzen pleegzorgmedewerkers op het belang van **goed ouderschap**, verwijzend naar ontwikkelingspsychologische kennis en inzicht in problemen van pleegkinderen en de vaardigheden om daarmee om te gaan.

Mee te nemen naar de praktijk?

De identificatie van kenmerken van succesvolle pleeggezinnen kan bijdragen aan de ontwikkeling van een “pleegzorger-profiel” dat als basis kan dienen bij de screening van kandidaat-pleegzorgers.

Zo'n pleegzorg-profiel:

- kan helpen om kandidaten op een meer gerichte manier te screenen om zo meer hoog-kwalitatieve pleegzorgers in te selecteren.
- kan kenmerken identificeren waaraan kandidaat-pleegzorgers (nog) niet voldoen en zo ondersteunings en-of opleidingsbehoeften identificeren.
- kan helpen om een onderscheid te maken tussen noodzakelijke minimumvereisten en gewenste vereisten waaraan kandidaat-pleegzorgers moeten voldoen.
- kan bijdragen aan een gestandaardiseerd keuzeproces tijdens de screening van kandidaat-pleegzorgers evenals bij de matching van een pleegkind met individuele noden aan het meest gepaste pleeggezin.

Het blijft belangrijk om als dienst niet te streven naar of vast te zitten in het bereiken van de “super-pleegzorger of het super pleeggezin”.

Gebaseerd op Van Holen, F., Geys, L., West, D., Gypen, L., & Vanderfaeillie, J. (2019). Characteristics of successful foster families according to Flemish foster care workers. *Children and Youth Services Review*, 107, 104519.

